

Õiguskantsler

Teie 15.06.2016 nr

Meie 28.06.2016 nr 6-1/160762/1602760

Korraliste õppejõudude ja teadustöötajate töölepingud

Lugupeetud [ ]

Soovisite oma pöördumises hinnangut, kas [ülikooliseaduse](#) (ÜKS) § 55³ lg 2 on kooskõlas [töölepingu seaduse](#) (TLS) § 10 lg-ga 1. Teie hinnangul ei pruugi olla õiguspärane, et ÜKS § 55³ lg 2 (TLS § 10 lg-ga 1 sarnane regulatsioon) kohaldub vaid siis, kui isikuga sõlmitakse uus tööleping pärast 01.01.2015 (seaduse jõustumise aeg).

Leian, et ÜKS § 55³ lg 2 pole põhiseaduse ega TLS-ga vastuolus osas, milles sättes toodud TLS § 10 lg-ga 1 sarnane regulatsioon rakendub üksnes töölepingu sõlmimisel pärast 01.01.2015.

Nagu 13.06.2016 kirjas selgitasime, on ÜKS § 55³ puhul tegemist rakendussättega. Sageli pole võimalik minna seaduse muudatusega kaasnevasse uude õiguslikku olukorda vahetult üle, kuna tuleb arvestada olemasolevate õiguslike suhetega. Selleks kehtestatakse üleminekuregulatsioon ehk rakendussätted. Enne 01.01.2015 kehtis ÜKS § 39¹ lg 1, mille järgi rektori, prorektori, õppejõu ja teadustöötajaga sõlmitud tähtajaliste töölepingute järjestikusel sõlmimisel või pikendamisel ei muutunud töösuhe tähtajatuks. Tegu oli eriregulatsiooniga TLS-s sätestatud üldise regulatsiooni suhtes.¹

Seadusandjal on õigus kord kehtestatud regulatsioone muuta. Muudatuse tulemusel võib isiku olukord muutuda senisega võrreldes halvemaks või paremaks. Seaduse muudatuste kehtestamisel tuleb seadusandjal arvestada mh Eesti Vabariigi põhiseaduse §-st 10 tuleneva õiguskindluse põhimõttega, mis sisaldab endas usalduskaitse põhimõtet.² Viimati nimetatu osaks on omakorda ebasoodsa tagasiulatuva mõju keelu põhimõte, mille järgi võib isiku jaoks ebasoodsat seadusemuudatust tagasiulatuvalt kehtestada vaid erandlikel juhtudel. Isiku õiguslikku positsiooni paremaks muutmise tagasiulatavate normide kehtestamine pole üldjuhul keelatud. Samas ei anna isiku jaoks soodsa seadusemuudatuse jõustumine õigust nõuda, et seda peab kohaldama ka õigussuhetele, mis tekkisid enne soodsa seadusemuudatuse kehtima hakkamist. Otsuse, kas uus regulatsioon kehtestatakse tagasiulatuvalt või üksnes edasiulatuvalt, teeb seadusandja, kaaludes otsuse tegemisel erinevaid huve ja otstarbekust.

¹ Vt õiguskantsleri 28.09.2012 [seisukohta](#) teaduriga sõlmitava tähtajalise töölepingu küsimuses.

² Vt RKPJK 20.10.2009 otsus asjas nr [3-4-1-14-09](#), p 50.

Praegusel juhul on seadusandja otsustanud, et ÜKS § 55³ lg 2 regulatsioon kohaldub vaid neile töölepingutele, mis sõlmitakse peale 01.01.2015. Sellist otsust saab lugeda põhjendatuks, kuna enne 01.01.2015 töölepinguid sõlmides ei saanud tööandja arvestada töösuhte tähtajatuks muutumise võimalusega analoogselt TLS § 10 lg 1. On mõistlik, et tööandja saab uues õiguslikus olukorras kaaluda, kas ta peab võimalikuks töötajaga tähtajatus töösuhtes olla.

Loodan, et selgitustest on Teile abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise